

Vizualizace výsledků participativního mapování: kartografická doporučení jako vstupní hypotéza pro uživatelské testování

Daniela Valchářová, Jakub Lysák

participace, vizualizace, participativní mapování, PGIS

Participativní mapování je způsob, jak zapojit místní komunity do práce s prostorovými daty a poskytnout jim možnost podílet se na rozhodování o veřejném prostoru, který sami využívají. Cílem je zpřístupnit, shromažďovat, zpracovávat, spravovat, analyzovat, vizualizovat a sdílet prostorové informace zdola, tj. s lidmi, kterých se to týká. Na sběru užitečných a kvalitních prostorových dat se může v zásadě podílet každý, kdo má motivaci a vhodné nástroje. Uplatňuje se zde tzv. moudrost davů, neboť prostřednictvím participativního mapování získáváme prostorové informace, jako je vnímání místa nebo místní prostorové znalosti, které lze jinak než prostřednictvím participace získat jen obtížně, pokud vůbec. Participativní GIS se v praxi využívá např. pro územní plánování, rozvojové strategie, dopravní plánování, revitalizaci a změny veřejného prostoru.

Ve svém výzkumu jsme se zaměřili na vizualizaci výsledků sběru dat pomocí participativního mapování v zemích globálního Severu, a to především na webové aplikace a dotazníky. Na základě systematické literární rešerše byly zjištěny nejčastěji využívané kartografické metody vizualizace, například shluky

bodů, překrývající se polygony, síťový kartogram, heat mapy nebo kombinace metod. Lze konstatovat, že výsledné znázornění často nezpracovávají kartografové a tvorbě výsledných map je věnována nezaslouženě jen okrajová pozornost. Přitom názorný způsob prezentace výsledků zainteresovaným osobám (komunitě využívající veřejný prostor zapojený do výzkumu) je velmi důležitý a má zásadní vliv na využitelnost takto vytvořených dat. Metody, které z rešerše vyplynuly, byly dále analyzovány.

Analýza zahrnovala a) použité kartografické vyjadřovací prostředky a b) analýzu výsledků z hlediska cílů mapování.

- a) Nejčastěji používanými metodami vizualizace jsou bodové znaky, kartogram, agregace a jejich kombinace. Ve skupině agregace jsou heat mapy, síťový kartogram, kartodiagram a metoda areálová nebo izolínie. Z přehledu vyplynulo, že způsoby vizualizace se vyvíjí v čase a použitý topografický podklad pomáhá pochopit kontext tematických dat.
- b) Analýza výsledků z hlediska cílů mapování znamená, co bylo vizualizováno nebo prezentováno danými kartografickými výrazovými prostředky z hlediska cíle konkrétní studie. Tyto specifické cíle byly převedeny do obecných výsledků prostorové analýzy, například prostorové rozložení, maxima, shluky odpovědí, hot spoty, počet odpovědí, rozdíly mezi demografickými skupinami a další.

Cílem tohoto příspěvku je poskytnout doporučení pro vizualizaci výsledků participativního mapování s ohledem na pravidla tematické kartografie a požadavky praxe. Tato doporučení vycházejí z analýz a) a b). Jejich vhodnost bude dále ověřena dotazníkovým šetřením.